

УДК 378.016

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАСОБАМИ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ

Благініна С. В.

*У статті розглядаються питання позааудиторної діяльності студентів вищих навчальних закладів. Дається визначення поняття "позааудиторна діяльність", що є складовою частиною навчально-виховного процесу, під час якої студент самостійно займається виконанням навчальних завдань, творчих професійно спрямованих робіт, а також професійною самоосвітою та самовдосконаленням. **Ключові слова:** студенти, позааудиторна діяльність, професійна самоосвіта та самовдосконалення.*

*В статье рассматриваются вопросы внеаудиторной деятельности студентов высших учебных заведений. Дано определение понятия "внеаудиторная деятельность", которая является составной частью учебно-воспитательного процесса, во время которой студент самостоятельно занимается выполнением учебных заданий, творческих работ профессионального характера, а также профессиональным самообразованием и самоусовершенствованием. **Ключевые слова:** студенты, внеаудиторная деятельность, профессиональное самообразование и самоусовершенствование.*

The article addresses the questions of extracurricular activities of students at higher educational institutions. It gives definition of the notion of "extracurricular activity", which is a constituent component of the teaching and educational process for independent performance of educational tasks, professionally oriented creative work, as well as professional self-education and self-improvement.

***Key words:** students, extracurricular activities, professional self-education and self-improvement.*

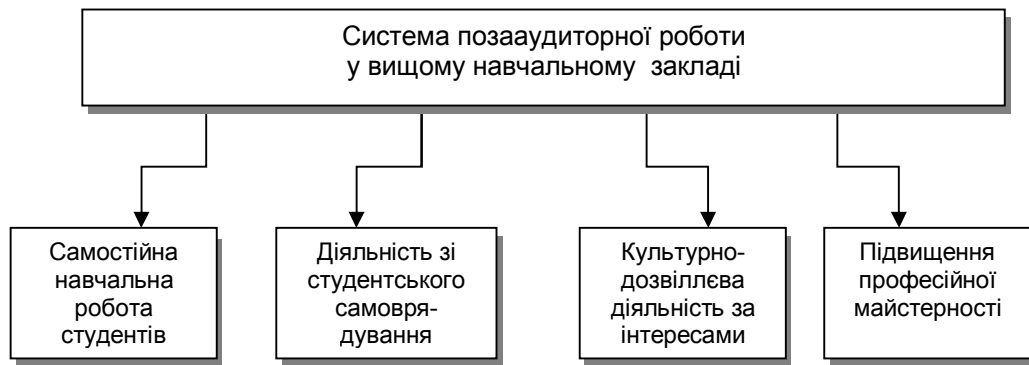
У сучасних умовах реформування вищої освіти України і входження її системи освіти у європейський освітній простір акцентується увага на підготовці майбутніх фахівців, які мають високий рівень володіння іноземними мовами. На сучасному етапі, коли обсяг інформації збільшується, йдеться не лише про можливість застосовувати набуті знання, а й про готовність до самостійного пошуку, до засвоєння нових досягнень психолого-педагогічної науки, до вміння їх аналізувати.

Нова Концепція розвитку педагогічної освіти в Україні передбачає створення сприятливих умов для виховання особистості майбутнього вчителя іноземної мови, спроможного самовдосконалюватися як у процесі навчання, так і у професійній діяльності. Пронизуючи всі рівні професійної підготовки майбутнього педагога, позааудиторна робота, як процес, у якому домінує елемент самореалізації, стає необхідною передумовою для визнання особистості в суспільстві, а особистісне та професійне становлення студента не може відбутися без його участі у позааудиторній діяльності. У даному контексті проблема системного підходу до подальшого удосконалення позааудиторної виховної роботи у ВНЗ набуває особливої актуальності.

Вкажемо, що проблема організації позааудиторної роботи студентів у ВНЗ не є новою для зарубіжної та вітчизняної педагогічної науки. Висвітленням її сутності займалися зарубіжні вчені Д. Брукс, В. Кембел, П. Хілз, М. Тейлор. За результатами аналізу їх наукових праць, можна зробити висновок про те, що ефективність позааудиторної роботи тісно пов'язана із мотивацією навчання.

Проблемам організації та аналізу системи позааудиторної роботи присвятили свої наукові доробки вітчизняні науковці І. Д. Бех, О. В. Глузман, І. А. Зязюн, І. П. Підкасистий, А. В. Ржевська, М. Д. Ярмаченко та ін. Все частіше дослідження українських педагогів спрямовані на необхідність використання сучасних інноваційних технологій для її організації. Зауважимо, що у сучасній педагогічній літературі майже не узагальнені нові підходи до організації і проведення позааудиторної роботи майбутніх учителів іноземної мови, а сама проблема потребує її подальшого розгляду.

Система позааудиторної роботи у ВНЗ має наступну структуру:

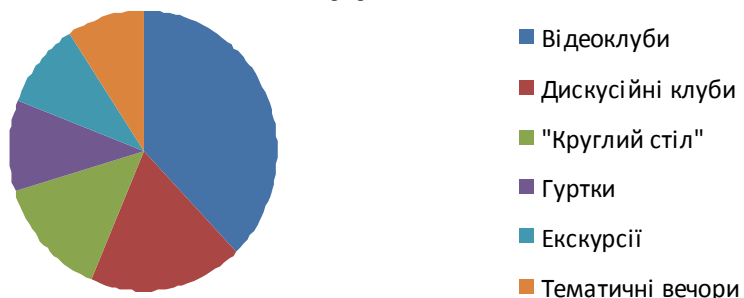
Позааудиторна виховна робота, протягом якої студент займається виконанням навчальних завдань, професійно спрямованих творчих завдань, є необхідною складовою процесу виховання особистості у ВНЗ. Враховуючи взаємодію всіх суб'єктів педагогічного процесу, вона покликана сприяти цілеспрямованій і правильній організації дозвілля, максимально задовольняти пізнавальні та творчі потреби молоді, скеровувати організацію самостійної роботи студентів [1].

Інноваційні педагогічні технології навчання та виховання стверджують, що одним із вирішальних аспектів удосконалення організації системи позааудиторної діяльності у вищому навчальному закладі є педагогічне планування. При раціональному підході до його організації планування є не формальним документом, а передумовою ефективного виховного процесу, що вказує на орієнтири діяльності, на їх зміст і обсяг та допомагає педагогу створити для студентської молоді сприятливе середовище, в якому вони розкриють свій внутрішній світ та досягнуть успіхів у професійному зростанні [2].

Важливим, на нашу думку, є той факт, що позааудиторна діяльність у ВНЗ організується не для студентів, а спільно зі студентами, з урахуванням їх нахилів, можливостей та уподобань. Ефективне викладання іноземних мов у загальноосвітній школі потребує від майбутнього вчителя іноземної мови відповідної професійно-методичної компетенції. Володіння іноземною мовою передбачає не тільки формування необхідних іншомовних навичок та вмій. Майбутній вчитель повинен знати культуру країни, мову якої вивчає, її традиції, історію та сучасність. Система позакласної роботи надає можливість застосувати іноземну мову в реальному спілкуванні, що значно підвищує мотивацію учнів під час її вивчення.

Нами було проаналізовано підготовку та участь у заходах студентів факультету іноземних мов НДУ імені Миколи Гоголя, що відбувалися у позааудиторний час. Розвитку творчості майбутніх учителів іноземної мови сприяють різні форми та види позааудиторної навчально-виховної роботи, що проводилися на факультеті.

Рейтинг видів позааудиторної навчально-виховної роботи на ф-ті ін.мов НДУ

Вважаємо, що необхідною умовою в системі заходів щодо організації позааудиторної виховної роботи у майбутніх учителів іноземної мови може стати введення в програму навчання спецкурсів з організації позакласної роботи з іноземної мови, орієнтованих на розвиток творчого потенціалу студентів факультету іноземних мов, на їх підготовку до проведення виховної роботи з предмета з учнями загальноосвітньої школи. Викладання спецкурсів з позааудиторної роботи, на нашу думку, сприятиме органічній єдності завдань вивчення іноземної мови у школі. А саме: розширення та поглиблення комунікативних знань, умінь та навичок; підвищення зацікавленості учнів предметом; розвиток ціннісних орієнтацій і мотивів діяльності.

У сучасній педагогічній літературі йдеться про новий підхід до навчання, при якому виникає необхідність сформувати у майбутніх педагогів здатність до самоосвіти, до самовдосконалення, до вміння самостійно знаходити інформацію та аналізувати її, а здатність майбутнього вчителя іноземної мови самостійно опанувати навчальний матеріал стає пріоритетом. У даному контексті розробка та апробація нових оптимальних навчальних програм і посібників з іноземної мови, спецкурсів, що висвітлюють питання проведення та організації позааудиторної роботи, нададуть студентам можливість забезпечити власну професійну самореалізацію.

Отже, зростання ролі позааудиторної роботи є однією з провідних ланок перебудови виховного процесу у вищій школі. Маючи прогножуючу та взаємообумовлювальну функції в навчальній та науковій діяльності, саме позааудиторна робота з її раціональною організацією повинна сприяти розвитку особистості майбутнього педагога.

Література

1. Абдулов Р. М. Організація позааудиторної роботи зі студентами вищих навчальних закладів недержавної форми власності : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.07 / Криворізький держ. пед. ун-т. – Кривий Ріг, 2002. – С. 5–10.
2. Желябіна Н. К. Інноваційні комунікативні технології в роботі куратора академічної групи : метод. реком. / Н. К. Желябіна. – Запоріжжя : ЗДІА, 2007. – 36 с.
3. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта. – 2002. – № 26.
4. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу: досвід впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ТНПУ ім. В. Гнатюка. – Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. Частина 3. – 2005. – 272 с.
5. Руденко Т. М. Засоби активізації самостійної роботи студентів / Т. М. Руденко // Освіта. Технікуми. Коледжі. – 2006. – 2 (12) – С. 30.
6. Солдатенко М. О. Самостійна пізнавальна діяльність у контексті Болонського процесу / М. О. Солдатенко // Рідна школа. – 2005. – № 1. – С. 49–51.